Ülo Sarapuu mängib kunstis motiiviga

Maalikunstnik Ülo Sarapuu peab kunstniku ainsaks õpetajaks elu ja kogemust, mis annab loojale vabaduse motiivi kujutlusega rikastada.

Inna Grünfeldt

Ülo Sarapuu unistusteks on luua metsade rüppe vabade kunstide akadeemia. "Esimesed 15 - 20 aastat käid looduses maalikastiga ja kopeerid. Pärast kujutad ette ja maalid motiivi. Nagu heliloojal, nii ka maalikunstnikul, pole millestki kinni hoida. Pead rikastama motiivi oma ettekujutuse kaudu," mõtiskles Ülo Sarapuu Rakvere galeriis oma maalide ees.

Näitusel "Ülo Sarapuu maailma parimad maalid", mis jõudis Rakverre Tallinnast Mustpeade majast, helendavad õhulist rahu kiirgavad maastikud. "See on võimas lugu, kunstniku elutunnetus on siin taga," iseloomustas maale kunstnik Riho Hütt. "Ilus, annab energiat, positiivset vaatamist."

Maitse algab ikkagi harmooniast

"Siin on päris vanu pilte, 1972. aastal on maalitud Johann Köler, minu ema on tema suguvõsast," rääkis Ülo Sarapuu. Tema ema ja vend on maalijad, onu skulptor.

Maale on Sarapuul aastate jooksul valminud viiesaja ringis. Esimese näituse korraldas ema kuueaastasele Ülole ja vennale Lembitule kodus. Töödeks said poisid kompvekki.

"Maalimine on vajadus. Nagu nälg – pead minema sööma. Olen maalinud siiamaani igasuguse materiaalse huvituseta." sõnas Sarapuu.

"Varem killustasin end paljude asjade vahel, nüüd olen pühendunud maalimisele. Millal siis veel, enam ei saa viitkümmet aastat oodata," tunnistas kunstnik.

Näitustel hakkas Ülo Sarapuu esinema 1960. aastatest. "Ma ei pööranud eriti sellele tähelepanu. Liiga palju kulus aega igasuguse jama peale," arutles Sarapuu. "Nüüd olen kümmekond aastat targem olnud."

Ülo Sarapuu loomingus on heledate kõrval ka tumedaid pilte. "Vanasti prantslased ütlesid, et nende suur viga on, et nende pildid on liiga tumedad. Ei ole niisama lihtne maalida heledat pilti. Valge värviga tuleb pool sajandit jamada, enne kui saad aru, mis toimub," sõnas Sarapuu.

"Kui inimesel puuduvad ideaalid, siis langeb ta kergesti olukorda, kus hakkab labasust ilusaks pidama," kõlab Ülo Sarapuu näituse moto.

"On määratu tõde, et peab suutma teha vahet harmoonial ja disharmoonial, ilul ja inetusel. Seda nimetataksegi maitseks. Maalis on nagu suures orkestris, kus pillid peavad mängima sinu soovi järgi. Kui üks eksib, rikub see kogu pildi. Maitse peab olema. Et tead, kui palju, mida, kuhu. See on mõõdapääsmatu," selgitas kunstnik.

Akadeemia kunstipüüdjatele

"Ega inimesed pole ilumaitse suhtes muutunud renessansiajast peale. Neile püütakse peale suruda moodsat jampsi," tähendas kunstnik. "Aga inimene ei mõtle välja enamat looduse miljardite aastate jooksul kujunenud heli- ja värviharmooniast. Inimese elu on nii lühike, et ta ei loo midagi uut. Kui ta suudab nähtavat kaunistada oma kujutluse kaudu, siis see on kunst. Et mingi tüki tõetruult maha maalid, on õppimine. Peab valdama, et luua kunsti."

Kolm triipu paberil või enda alasti kiskumine on Ülo Sarapuu arvates rumal äri, millel pole kunstiga midagi pistmist.

"Küsisin ühelt, kas ta ei tahaks maalida nagu Rubens. Aga ma ju ei suuda, vastas tema. Oli vähemalt aus inimene," nimetas kunstnik, kelle meelest pole kunst õpetatav. "Peab olema mingi isiklik arusaamine. See viib su nagu mägedesse üles mööda kitsast rada. Sa jõuad välja tippu. Isiklik arusaamine õpetab, kuhu ja kui palju paned. Vaatad pilti ja näed, kus veel midagi puudub. Nagu ka Carusoks ei saa õppida."

Kunsti poole püüdlejate jaoks tahab Ülo Sarapuu luua akadeemia. "Mul on Kadila lähedal metsas loomingu jaoks ideaalne koht – vaikne, rahulik.

Sinna vanade põllukivist müüride peale tahan ma teha kaunite kunstide vaba akadeemia," rääkis Ülo Sarapuu oma unistusest. "Sinna tuleks püsiekspositsioon ja oma tööruumid. Seal võiks teha noortele koolitust, saaks teha tubateatrit. See oleks väike kultuurikeskus metsakolkas."

Idee elluviimiseks vajaks Sarapuu mõttele toetajaid.

"Kunst on lihtne ja karm. Olen öelnud, et mine näitusele, vaata mu pilte, ma olen seal. See, mis sa maalid, see oled sa ise," sedastas kunstnik Ülo Sarapuu.



Ülo Sarapuu Rakvere galeriis oma näituse avamisel.

Tairo Lutter